

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๔๐๕/๖๖๔๖

กพ. รับที่ 4-2

วันที่ ๙ ๙ ๒๕๖๓

เวลา 13.54

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๘ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๕/๑๙๒๔๔ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
 ๒. แบบรายงานผลการดำเนินการต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 ๓. รายงานการประชุมเพื่อหารือแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย
 ๔. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหายโดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) รวมทั้งสอดคล้องกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำการทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ

ควรดำเนินการ ...

ควรดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหาย และคณะรัฐมนตรีควรเร่งพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญจนา พ.ศ. ให้สอดคล้องกับ เนื้อหาตามอนุสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ เสนอต่อ รัฐสภาเพื่อทราบต่อไป

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้มีบัญชาและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบประเด็นตามข้อ ๑.๑ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดประชุมเพื่อหารือแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความ คิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๙ กระทรวงยุติธรรม อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งได้ประมวลแนวทางในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจาก เรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอ เรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอ หรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ ข้อเท็จจริงกรณีนายสุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์ และกรณีนายสยาม ธีรวุฒิ สามารถสรุปได้ดังนี้

๔.๑.๑ กรณีนายสุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์ พฤติการณ์ดังนี้ ในช่วงรัฐประหารปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นายสุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์ กับพวก ได้แก่ นายชัชชาญ บุปผาวัลย์ และนายไกรเดช ลือเลิศ นักเคลื่อนไหว ทางการเมือง ลี้ภัยไปอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยไม่มีผู้ใดสามารถติดต่อได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ ต่อมาเมื่อผู้พบศพห่อหุ้มด้วยกระสอบป่านในแม่น้ำโขงเขตจังหวัดนครพนม จำนวน ๓ ศพ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ ตามลำดับ ซึ่งสามารถ พิสูจน์ได้ว่าเป็นนายชัชชาญฯ และนายไกรเดชฯ แต่ยังไม่พบนายสุรชัยฯ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ ภรรยาของนายสุรชัยฯ จึงได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่ออธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ เพื่อขอให้ติดตามการหายตัวไปของนายสุรชัยฯ

๔.๑.๒ กรณีนายสยาม ธีรวุฒิ กลุ่มแนวคิด “สหพันธรัฐไท” พฤติการณ์ดังนี้ นายสยาม ธีรวุฒิ ถูกออกหมายจับในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (ความผิดฐานยุยงปลุกปั่น) และมาตรา ๒๐๙ (ความผิดฐานอั้งยี่) โดยกองบังคับการปราบปราม ต่อมาได้ทราบข่าวจากสื่อมวลชนว่า นายสยามฯ กับพวกถูกจับกุมที่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในความผิดฐานปลอมแปลงหนังสือเดินทางเพื่อเข้าประเทศ และถูกส่งตัวกลับมาประเทศไทย เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่ถูกกล่าวอ้างว่ามีการบังคับให้สูญหาย ระหว่างส่งตัวกลับประเทศไทย อย่างไรก็ตาม กระทรวงการต่างประเทศได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามแล้ว และได้รับแจ้งว่าไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางเข้ามายังสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของนายสยามฯ กับพวก ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มารดาของนายสยามฯ ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ฯ เพื่อขอให้ติดตามสถานะของนายสยามฯ

๔.๒ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดการประชุมเพื่อหารือแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๙ กระทรวงยุติธรรม อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา กรุงเทพมหานคร เรียบร้อยแล้ว โดยหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมฯ ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (เอกสารแนบ ๒)

๔.๒.๑ กรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอให้ คณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ควรดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหาย ที่ประชุมเห็นว่า คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายแล้ว พร้อมทั้งขอให้คณะกรรมการฯ ติดตามผู้สูญหายต่อไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยที่ผ่านมามีคณะกรรมการฯ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๒.๑.๑ กรณีนายสุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์ (แซ่ด้าน)

(๑) ประสานสถานีตำรวจภูธรท่าอุเทน เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อขอข้อมูลความคืบหน้าคดีของนายสุรัชย์ฯ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ สถานีตำรวจภูธรท่าอุเทน ได้มีหนังสือแจ้งผลการสอบสวนกรณีอ้างว่าพบห่อวัตถุลักษณะคล้ายศพซึ่งคาดการณ์ว่าเป็นศพนายสุรัชย์ฯ ซึ่งลอยติดริมตลิ่งแม่น้ำโขงในเขตท้องที่สถานีตำรวจภูธรท่าอุเทน นั้น จากพยานหลักฐานและภาพถ่ายพบว่า ห่อวัตถุฯ ดังกล่าวเป็นวัตถุลักษณะเดียวกันกับที่พบในเขตท้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครพนม ไม่ใช่ศพนายสุรัชย์ฯ แต่เป็นศพนายไกรเดช ลือเลิศ คดีจึงอยู่ในเขตอำนาจการสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครพนม ดังนั้น สถานีตำรวจภูธรท่าอุเทนจึงยุติการสอบสวน เนื่องจากไม่ปรากฏว่ามีการกระทำผิดทางอาญาเกิดขึ้น

(๒) ประสานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อให้ญาติผู้เสียหายตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) เพื่อเทียบกับฐานข้อมูลศพนิรนาม ซึ่งญาติผู้เสียหายได้ไปตรวจ DNA มาแล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยคาดการณ์ว่าจะทราบผลภายใน ๓๐ วัน

(๓) ประสานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อประสานข้อมูลทางคดีไปยังตำรวจสากล พร้อมทั้งแจ้งผลการดำเนินงานทั้งหมดให้ญาติของผู้สูญหายทราบ

๔.๒.๑.๒ กรณีนายสยาม ธีรวุฒิ

(๑) ประสานกองบังคับการปราบปรามกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการจับตัวของนายสยามฯ และประสานสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง เข้า - ออก ประเทศไทยรวมถึงประเทศอื่นๆ ของนายสยามฯ โดยในเบื้องต้นได้รับแจ้งว่า

ไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานใดจับกุมตัวนายสยามฯ มาส่งมอบให้พนักงานสอบสวน และพบข้อมูลการเดินทาง เข้า - ออกประเทศไทย แต่ข้อมูลการเดินทางเข้า - ออก ประเทศอื่นๆ ไม่ได้จัดเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูล

(๒) ประธานกรรมการกงสุล เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ในการตรวจสอบข้อมูลหมายเลขหนังสือเดินทาง ประวัติการทำหนังสือเดินทาง รวมถึงการเดินทางเข้า - ออก ประเทศของนายสยามฯ และได้รับแจ้งว่า นายสยามฯ มีประวัติการทำหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ฉบับ ออกให้เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีอายุการใช้งานถึงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ แต่ถูกยกเลิกเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๐ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ กรรมการกงสุลแจ้งว่า ได้ขอตรวจสอบข้อมูลไปยังประเทศอินโดนีเซีย และประเทศเวียดนาม โดยผ่านสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงจาการ์ตา และสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอยแล้ว ปัจจุบัน ยังมิได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงจาการ์ตา แต่ได้รับรายงานจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย เป็นการภายในว่า ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางเข้าประเทศเวียดนามของนายสยามฯ

(๓) ประธานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อประสานข้อมูลทางคดีไปยังตำรวจสากล พร้อมทั้งได้แจ้งผลการดำเนินงานทั้งหมดให้ญาติของผู้สูญหายทราบเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือ ที่ ดช ๐๐๑๙(นพ).๕๘/๑๙๒๒ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

๔.๒.๒ กรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอให้ คณะรัฐมนตรีควรเร่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญคนสูญหาย พ.ศ. ให้สอดคล้องกับเนื้อหาตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ ที่ประชุมเห็นว่า กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับทุกภาคส่วนยกร่างพระราชบัญญัติฯ ขึ้น โดยนำหลักการและสาระสำคัญของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ มาพิจารณาบรรจุไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้แล้ว และได้นำเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีตามลำดับ จนกระทั่ง ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒ แต่ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นร่างกฎหมายที่ค้างการพิจารณา ทั้งนี้ เมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ กระทรวงยุติธรรม จึงได้นำร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังความเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำหลักเกณฑ์ร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากนั้น จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๓ และปัจจุบันคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ จะถูกเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามลำดับต่อไป โดยมีกำหนดประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกากันครั้งแรก ในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๖. ผลกระทบ

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมเห็นสมควรเสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย ให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๗๕๑ (นิเวศิฯ)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๗๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ nithiwadee.p@rlpd.go.th